4. A MUNKAVÉGZÉS SZEMÉLYI FELTÉTELEI

4.1. Alapvető feltételek

Alkalmazási feltételek

A munkavállaló alkalmazását nemcsak munkavédelmi feltételekhez, hanem munkajogi feltételekhez is köti a jog. A munkajogi feltételeket a munka törvénykönyve határozza meg.

Munkavállalóként az foglalkoztatható, aki 16. életévét betöltötte.

Kivételek:

- Az iskolai szünet alatt, a 15. életévét betöltött, nappali rendszerű iskolai képzésben tanuló fiatal.
- Gyámhatósági engedéllyel egyes kulturális, művészeti, sport-, hirdetési tevékenység keretében a 16. életévét be nem töltött fiatalkorú.

Egészségi alkalmasság

A munkavállaló egy munkakörben csak akkor foglalkoztatható, ha az adott munkakörben történő munkavégzésre az orvosi vizsgálat során a foglalkozás-egészségügyi szakorvos alkalmasnak minősítette.

Az egészségi alkalmasság vizsgálatának rendjét – a beutalás módja, a vizsgálat gyakorisága, az alkalmassági vélemények nyilvántartása, stb. – a munkáltató köteles belső utasításban szabályozni. Bővebben ismertetjük ezt a 4.2. fejezetben.

Szakmai alkalmasság

A munkavállalói szakmai alkalmasságának elemei:

- szakmai képzettség, illetve szakmai ismeret (rendelkezik a szükséges bizonyítvánnyal, jogosítvánnyal, engedéllyel, gyakorlati idővel, stb.);
- munkavédelmi ismeret;
- jártasság és a szakmai fogások megfelelő alkalmazási készsége.

A szakmai képzettség igazolása mellett a munkáltatónak vizsgálnia kell a szakmai gyakorlatot és a munkavégzéshez szükséges speciális ismeretek meglétét is.

Munkavédelmi oktatás

A munkáltató feladata a munkavédelmi ismeretek elsajátíttatása munkavédelmi oktatás során – a munkavállaló pedig köteles elsajátítani ezeket az ismereteket.

A munkavédelmi oktatás célja és feladata, hogy a munkavállaló megismerje és alkalmazni tudja azokat az elméleti és gyakorlati ismereteket, amelyek lehetővé teszik, hogy a munkáját egészségét nem veszélyeztető módon, biztonságosan végezze. Feladata továbbá megismertetni a munkavállalót a munkavédelemmel kapcsolatos jogaival és kötelezettségeivel. A munkáltató mindezek érdekében köteles a munkavállalót munkavédelmi oktatásban részesíteni legalább:

- a munkavédelmi követelmények megváltozásakor;
- a munkaeszköz átalakítása után;
- új munkaeszköz üzembe helyezésekor;
- új technológia bevezetése előtt.

13. ábra. Munkavédelmi oktatási napló

A munkavédelmi oktatásnak tartalmaznia kell az elméleti és a gyakorlati ismereteket egyaránt. Az elméleti oktatás a munkavállaló munkavégzéséhez szükséges általános munkavédelmi előírásokat és a munkavállaló munkavédelemmel összefüggő jogait és kötelezettségeit fogja át, a gyakorlati oktatás pedig a munkahelyen történő biztonságos eligazodást, a munkaeszközök és biztonsági berendezések gyakorlati alkalmazását, használatát biztosítja.

A munkavállalónak az oktatás során meg kell ismernie a veszélyforrásokat és a védekezés módozatait, az egyéni védőeszközök használatát, a jelző- és riasztórendszerek működését, a katasztrófa esetén szükséges menekülés módját, valamint a veszélyhelyzetből való mentést. A menekülést és mentést időszakonként gyakorolni kell.

Az előírt munkavédelmi ismeretek megszerzéséig a munkavállaló önállóan nem foglalkoztatható.

Figyelem! Új munkahelyen, különösen az első néhány napban nagyobb a balesetveszély, mintha már megismerjük a munkakörnyezetet, megtanuljuk az új munkafeladatokat.

A munkavédelmi oktatást munkaidőben kell megtartani. A munkáltató dönt arról, hogyan győződik meg az ismeretek elsajátításáról, pl. írásbeli vagy szóbeli vizsgát tart.